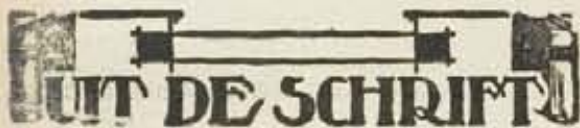

die het geboortecijfer doen dalen. Alleen willen we er op wijzen, dat verwerping van godsdienstige waarden hier een groote rol speelt. Bij iedere volkstelling wordt het aantal van hen die onverschillig zijn en opgeven tot geen kerkelijke gezindte te behoren steeds grooter. Sedert 1879 is dit aantal gegroeid van 12253, tot 1.144.393 personen in 1930, dus vermeerderd met 9239,69 %. We komen nu vanzelf tot het verband dat bestaat tussen de bevolkingscijfers en de kerkelijke groepering. We zullen ons beperken tot de leden van de Gereformeerde Kerken. Per 10.000 inwoners waren er in ons land in het jaar 1889 401, in 1899 708, in 1909 waren er 812, in 1920 waren er 833 en in 1930 waren er 891 lid van een der Gereformeerde Kerken. De Gereformeerde Kerken hebben dus procentueel het hoogtepunt bereikt in 1930 met ruim 8 % der bevolking. De Gereformeerden waren het sterkst vertegenwoordigd in Friesland met 21,56 %, dan volgen Groningen met 16,34 %, Drenthe met 14,31 % en Zeeland met 11,37 %. De overige provincies hadden een geringer percentage. Ook bleek dat in de kleinere steden, de gemeenten met een gemiddeld aantal inwoners van 5000—20.000 inwoners, de Gereformeerden het grootst in aantal waren. Gemiddeld bleken de leden der Gereformeerde Kerken 6,42 kinderen te bezitten, het geboortecijfer was met dat der Chr. Gereformeerden en de Rooms-Katholieken het hoogste. Lekkende op deze cijfers, zouden we dus verwachten, dat de Gereformeerden als volksgroep sterk vooruit gegaan zouden zijn, hetgeen echter niet het geval blijkt te zijn; zooals we reeds zagen verminderd het aantal Gereformeerden sinds 1909 per 10.000 inwoners.

Samenvattend komen we dus tot de volgende uitkomst, welke ons de bevolkingscijfers leeren: de bevolking neemt steeds toe, het geboortecijfer daalt en wel het meest bij de zogenaamde intellectuelen en bij die groep van de bevolking, welke tot geen kerk behoort. Aan de daling van het geboortecijfer, zij het in mindere mate dan in andere kerkelijke groepen, doen ook de leden der Gereformeerde Kerken mede. Dat ondanks het zeer lage geboortecijfer de Nederlandsche bevolking nog steeds toeneemt is te danken aan het lage sterftecijfer, waardoor een grooter geboortoverschot mogelijk is.

Zwolle.

J. H. H.

Veel meer behouden door zijn leven.

Want indien wij vijanden zijnde met God verzoend zijn door den dood Zijns Zoons, veel meer zullen wij, verzoend zijnde, behouden worden door Zijn leven.

Rom. 5:10.

Hoe komt het toch, dat wij zoo weinig ons geloof richten op den nu levenden Christus?

We zien terug naar Zijn kruis, en belijden, dat in Zijn verzoenend sterven het eenige rustpunt ligt voor ons hart.

Waarom blikken we zoo weinig op naar Zijn troon?

Wat is hooger? Zijn troon of Zijn kruis? Glorie gaat toch boven lijden, leven is meer dan dood. Welnu, in het leven van Christus ligt nog veel meer ons behoud dan in Zijn dood.

Door dien dood werden vijanden met God verzoend; door dat leven worden verzoenden behouden.

God heeft Christus eerst voor de kerk overgegeven in den dood, om haar te verlossen van den toekomstigen toorn. Maar daarna heeft Hij Hem uit de dooden opgewekt tot heerlijkheid. En zóó, als Levende, is Hij onze Middelaar gebleven. Hij heeft niet alleen met Zijn bloed betaald, maar ook uit alle heerschappij des duivels verlost. Ook bewaart Hij en past toe wat Hij door Zijn dood voor ons verwierf.

Met de opstanding is voor den Christus een nieuwe phase in Zijn middelaarsleven begonnen. Hij leeft nu eeuwig Gode. Tot Diens eer en glorie. En tegelijk tot heil van al de Zijnen.

In dat leven heeft God aan Christus het werk der toepassing van de verworven verlossing toevertrouwd.

Jesus zet daarmee de kroon op Zijn verlossingswerk.

Daartoe heeft Hij van den Vader begerd het onvergankelijk leven.

Als de Heiland alleen gestorven ware, zou de hemel ledig gebleven zijn.

Maar nu, gezeten aan 's Vaders rechterhand, trekt Hij al de Zijnen tot Zich.

En zeg nu zelf: vervult dat rijke hemellevens van Christus onze gedachten genoeg?

Wij voelen ons soms zoo alleen in onzen strijd. De vijanden zijn machtig; wij zijn zwak.

Onze ziel wil aanvaren het valbrachte offer van Christus. We roepen verlangend de kracht van Zijn bloed over ons in. Is Hij niet van God verlaten, opdat wij tot God genomen en nimmermeer

van Hem verlaten zouden worden? Maar het wordt zoo nevelachtig. Golgotha is zoo ver weg in de diepten der eeuwen. Ons geloof heeft zoo'n moeite het werkelijk vast te houden. Het vervloeit en vervluchtigt soms zoo. Er komt een leegte ruimte tusschen dat kruis en het heden. Wij zoeken nog teveel den levende bij de dooden.

Dan denken we er niet genoeg aan, dat Christus opgestaan is om nimmermeer te sterven. Om eeuwig te leven. Mag dat leven dan voor ons minder beteekenen dan Zijn dood? Neen, omgekeerd, veel meer!

Wat zou sterker zijn: de dood? of het leven, dat dien dood voor eeuwig overwon?

Bloedend hing de Heiland, vol wonden, aan het kruis. Roerloos-koud lag Hij, in lijnwaad gewikkeld, in Jozefs graf. Doch nu is Hij met heerlijkheid en eer gekroond. Hij is gezeten aan de rechterhand des Almachtigen Vaders. Koning in glorie, Zijn Hem alle dingen onderworpen. Zijn dood was machtig vijanden met God te verzoenen. Zal Zijn leven NU niet veel meer machtig zijn ons te behouden van den toekomstigen toorn?

Temeer, daar de verhouding zoo geheel anders is geworden.

Door Zijn dood werden vijanden verzoend.

Door Zijn leven worden kinderen behouden.

Zijn sterven was maar voor kort; Zijn leven voor eeuwig.

Zulk een Middelaar is nu aan de kerk gegeven.

Wat moesten we ons dan toch veilig gevoelen, als we door geloof aan die verzoening deel hebben ontvangen!

In onszelf beschouwd blijven we midden in den dood liggen.

Maar alleen het leven van Christus verlost ons van den dood.

En, Zijn Middelaarswerk in den hemel is blijvende waarborg van ons behoud.

Want indien wij vijanden zijnde, met God verzoend zijn door den dood Zijns Zoons, veel meer zullen wij, verzoend zijnde, behouden worden door Zijn leven.

Veel meer!

F. C. M.

„In raadselen“.

De kerkeraad van Den Haag-West heeft een brief gepubliceerd, geadresseerd aan Curatoren der Theol. School en Deputaten voor de oefening van het verband met de Theol. Faculteit der Vrije Universiteit. De brief werd een week te voren aangekondigd; verstandigen begrepen er toen reeds alles van. Toch heeft het zelfs hèn nog éven verwonderd (eventjes maar), dat de brief eerst in de dagbladen, en toen pas in de kerkbode kwam, en langs dezen vreemden weg zal komen tot kennis van de geadresseerden en — nog nader uit te vinden — „betrokkenen“. De brief handelt o.m. over en tegen publieke polemiek; ondergeteekende las hem het eerst in een dagblad, dat nog kort geleden, op „grond“ van wat nergens te lezen was, zich tegen een broeder te buiten gegaan had aan „Volk en Vaderland“ — zelfs na de introëking — uitermate genoegen doende onbekookte polemiek. Hetzelfde orgaan gaf een dag later een opschrift: „De publieke zaak publiek“. Maar dat sloeg op een — beursgehouw.

De Haagse publicatie gaat over „vraagstukken“, die „soms“ — men heeft dus ook op andere het oog — die „soms van zoodanig abstract wetenschappelijk belang zijn, dat slechts geschoolde theologen er zich in kunnen verdiepen (gelijk ook reeds eeuwen lang gedaan is). En nu wil de kerkeraad, dat er een weg gevonden wordt, „waarin de gewenschte eenheid bij alle geoorloofde verscheidenheid en nuttige uitwisseling en toetsing van gedachten en meeningen bewaard worde“. Daartoe wendt hij zich dan tot de genoemde colleges.

Wie zich rustig ter overweging zet, wandelt dra in raadselen.

De vraag is: welke met name te noemen vraagstukken bedoelt de kerkeraad? Een dagblad heeft, door gebruik van vette letters, die haastige, maar soms onjuiste accentueering geven, het woord „polemiek“ den volke voor de aandacht gebracht. Edoch, het kerkeraadstuk drijft zelf geen vette letters. Het is rustig. Het cursiveert slechts daar, waar het zijn eigen subjectieve bedoeling verklaart. De rest blijft zonder cursivering. Vermoedelijk zullen de „betrokkenen“ ook wel hun subjectieve bedoelingen hebben; één van hen althans heeft die vaak uitgesproken. Maar men kan beter bij de zaak blijven. En dat doende, constateert men, dat het stuk in raadselen doet wandelen.

Ongetwijfeld is er in de laatste tijden veel gepolemiseerd in de kerkelijke pers. Ook naar binnen. Wij persoonlijk hebben ons daarover verblijd. Want we vonden het een bewijs ervan, dat we nog niet afgezaakt waren tot het sectarisch standpunt, zooals dat b.v. in de Chr. Geref. pers ons tegen-

staat: fel critiseeren op wat buiten het eigen kringetje geschiedt, maar angstvallig zwijgen over bedenkelijkheden in eigen kring. We vonden het tevens een troost, dat nog niet tot ons doordrong de roepstem, om wel naar buiten maar niet naar binnen te polemiseren... alsof de kwesties, die men naar buiten stellen moet (barthianisme, ethicisme, schriftverachting onder den schijn van het tegendeel, piëtisme en psychologisme tegenover geloof, buchmanianisme en methodisme) los te maken waren van verhoudingen binnen eigen kring. We verblijdden ons, niet het minst, omdat we twee predikanten van Den Haag-West (!) velen polemiserenden broederen zagen vóórgaan als goede en getrouwe getuigen op het óók polemisch pad der navolging van Christus (zie over die „navolging“ ons Paaschnummer, tegenover het valsche „imitatie“-begrip, waarover in dit nummer de Brief uit Amerika schrijft)... Inderdaad, we hadden het niet vergeten, dat Dr K. Dijk zeer scherp polemiseerde tegen Calvinistenbond, en -congres, en tegen Buchmanianisme; en dat Ds van 't Sant desgelijks deed tegen Dr van Deemter en Buchmanianisme. En we hadden ons hoofd al gebogen onder de vriendschappelijke standjes van theologen en anderen, die zeiden: waarom hebt u nu nog altijd niet geciteerd uit Dr Dijk tegen Ds Both gekeerde polemiek? We wisten er alles van, dat Dr Dijk en Ds van 't Sant beschuldigd werden, net precies zooals iedereen, die op de zaak ingaat, van een verkeerd „toon“ in hun polemiek; maar we dachten aan Calvijn, De Cock en Kuyper. Maar thans schijnt de kerkeraad van Den Haag-West er anders over te denken dan wij het deden ten aanzien van deze zijn eigen predikanten.

Pardon, zegt iemand, de kerkeraad van Den Haag-West, besluitende met algemeene stemmen, dus ook met die van Dr Dijk en Ds van 't Sant, heeft het alleen over de professoren; want ze richten zich tot curatoren en verband-deputaten. Het is ons niet ontgaan; maar wat ons evenmin ontgaan is, dat is dit: we kennen, geloof ik, geen tweërlei moraal: één voor predikanten, en één voor emeriti-, of tot anderen levensstaat gekomen, predikanten, zooals de professoren van Kampen en Amsterdam (voorzoover in de laatste polemieken betrokken) zulks zijn. We hebben ook geen recht, aan te nemen, dat een kerkeraad, die een paar weken over een aan de pers over te geven communiqué nadenkt, zulke aller-eenvoudigste waarheden (als van het uitsluiten eener tweërlei „moraal“) zal vergeten hebben. En we vragen ons af, welk adres nu de kerkeraad van Den Haag-West ons aanwijzen zal, voor indiening van een petitie tot het aan toom leggen van de scherpelijk en geduriglijk polemiek voerende moderamenleden des kerkeraads. Ook die polemiek toch „bedroeft“ — volgens berichtgeving, want de één luistert naar dezen, de ander naar dien kant — „vele ervaren Christenen“; o.i. ten onrechte, want ervaren christenen hebben óók maar een „klein beginsel der gehoorzaamheid“. En ook deze polemiek „verwart“ — alweer volgens berichtgeving — „jongeren en onervarenen“. Zij letten erop, dat de ééne dominee zús, de ander zóó spreekt; zij zien in Haagsche Kerkbode kolommen vullen tegen een boekje, dat in andere organen van gereformeerde zijde aanbevolen werd. En zij móeten dus wel nadenken. En kunnen het niet altijd. Zij mogen ook eens nadenken over de vraag: waarom mogen de dominees „den strijd des Heeren“ voeren — volgens eigen verklaring — en waarom moeten de emeriti — zie boven — daarmee ophouden? Jongere en oudere vragers tegader zullen hier naar argumenten zoeken. Ze zullen daartoe beginnen, een lijstje op te stellen van de polemieken van den laatste tijd.

Polemiek Prof. Waterink contra Prof. Vollenhoven, zullen ze zeggen. Ja zeker. Prof. Waterink geeft één uur college aan de Theol. Faculteit der V. U. Maar hij en Prof. Vollenhoven behooren een andere faculteit toe. Wat zullen die deputaten tot oefening van het verband met de Theol. Faculteit doen, als ze beide hoogleraren hooren willen? Hetgeen mij nog al een eenvoudige plicht lijkt... willen ze kunnen oordeelen over het geval.

Polemiek Prof. Waterink contra Ds Steen, zullen ze vervolgen. Nous. Pneuma. Psyché. Apollinaris. Maar ja, nu moet ook Ds Steen gehoord worden. Zal hij willen komen? Mág men hem inviteeren, als onder ons elke schoenmaker zich houdt bij zijn leest?

Polemiek Prof. Waterink contra den heer A. Janse, zullen ze zich nog herinneren. Moot de heer Janse ook door deputaten gehoord worden?

Polemiek Prof. Schilder inzake Calvinistenbond en -congres, zullen ze verder vertellen. Maar valt die polemiek onder de in het kerkeraadstuk toch naar voren geschoven „vraagstukken van abstract wetenschappelijk belang“? In zijn eenvoud schijnt de genoemde „polemist“ (of wilde hij hier eigenlijk verdedigen, en bewaren???) er anders over te denken. En zou het hem aan gronden ontbreken voor dit gevoelen? Hij hoort den Haagschen kerkeraad verzekerden, dat „de Heere, gelijk in het verleden, ook thans dezen arbeid (van onze theologische hoogleraren, doctoren en andere vakmannen) kan gebruiken om de Goddelijke waarheden in steeds helderder licht aan Zijn volk te openbaren“. En — nu men toch

alle dagb...
toelichten...
Schilder...
nog geen...
predikant...
warme...
„Hoogkerk...
zonder die...
Herant“...
zelf alles...
maal niet...
kerkelijke...
ingrijpe...
aangepakt...
tuigd, dat...
den predi...
als zij...
Hoe hij...
de zijde...
hem beris...
thans in...
dikant, n...
gebruikt...
het leven...
met blijd...
Haag-Wes...
zag, en b...
daarmee...
schijnen...
kwestie...
de z.g. pe...
Hij weet...
„vakmann...
paganda-r...
rede anti...
theolog...
leerare...
ten hie...
schriftelij...
dat het...
zoodan...
voudig d...
dit sta...
-congres...
dat dat...
pelijke k...
naisator...
pagand...
houdin...
delbaar...
die roe...
OVER H...
breed pe...
het voor...
gelijk on...
week (in...
dagbladen...
vormden...
den; zie...
vond me...
stellen v...
lijk had...
hij zich...
maar tot...
daarin...
hij Dr K...
denzelfde...
menische...
Artikelen...
tistische...
gezegd...
maal, en...
toren be...
volhoude...
gemeene...
zijn, en...
roomsch...
toevallen...
worden...
Polem...
Prof. Se...
ander al...
in zijn...
Reforma...
jaren la...
synode...
ten ter...
die ook...
net zoo...
kwesties...
gaande...
een por...
Bensdor...
mocht...
tijd had...
O, ze...
broeder...
wil wel...
tijd“ uw...
We m...
neren...
niet zo...
„bevindi...
in een...
schap...
in den...
hij eens...
„ferijge...
het toe...
kamer-...